

בעלה הנוצרי נהרג וחייה היו מסכת סוערת

יחד עם בעלי, בבית רבנים, בית הרב שחרץ בלונדון, וניהלנו בית יהודי כשר. באותה תקופה עבדתי במשרד-המלחמה הבריטי בתור פקידה, שיתפתי פעולה עם המחתרת היהודית, והכנסתי כרוזים לתוך בניין משרד-המלחמה.

בעלי הגיש בקשה להתקבל למשטרה הבריטית בארץ. מיד לאחר מכן נשלח באופן פתאומי למזרח הרחוק, ונפל במלחמה. נשארתי אלמנה צעירה, עם תינוק בגיל שנה. הסוכנות היהודית החזירה אותי לארץ, למרות שהייתה התנגדות חזקה מצד משפחת בעלי בקשר לילד, כי הם רצו שהילד יישאר אצלם. בסוף קיבלתי רשות להביא אותי לשלושה חודשים לארץ.

בארץ התחבאתי איתו אצל הסבתא. לא רצו לסדר את הילד בשום מוסד, ואף היו מסודות שאנשים העליבו אותי וזרקו לי בפנים: „מה פתאום באת? חזרי לאנגליה!“ נאלצתי להפקיר את הילד ולהשאיר אותו אצל שכנים, והתחלתי לעבוד כמזכירה אצל מפקד המחנה הבריטי בבית-נבאללה. שם, במחנה, הכרתי בחור יהודי בשם חלף, שהיה חייל, וקשרתי איתו קשרים.

הוא היה בחור נמרד והיה טוב אלי, והתחנתי איתו. תקופה קצרה לאחר מכן ראיתי פתאום שהוא מקבל כל מיני הונק פות. הוא תהם נחפק בהיסטריה, מתחיל להשתולל, ומכה אותי מכות-רצח.

הבעל שלי היה מסתובב תמיד רק בחבירה של חיילים בריטים. הוא לא אהב יהודים. פעם אחת הוא הלך עם חיילים בריטיים לבית הקפה הציפור הכחולה. באותו זמן התקיימה שם הרצאה של ויצמן, והי מרצה דיברה עברית. אז החיילים, שהיו קצת שיכורים, התרגזו, והתחילו לצעוק: „דברו אנגלית!“ הם הפכו את הכיסאות, ושברו את השולחנות.

★ ★ ★ מפקדין של שודש שנים

למחרת, כשבועי בא פעם נוספת לציפור הכחולה, ניגשו אלי שני בחורים והיכו אותי. אחד מהם היה במדי-שוטר. אני רצתי למשטרה וביקשתי שיתפסו את שני הבחורים. רק אז התערב אבי, סופר הגדול, ובא באופן מיוחד עם אשתו להסיר ביר לי שבהיותו קצין-משטרה גבוה, העניין הזה לא נעים לו, ויש לתת לכל התקריט הזאת צביון אחר — משפחתי, ושקבל על

עצמי את האשמה, כאילו הוא נפגע בסיכוי סוך משפחתי אתי. אני לא ידעתי או מה זה חיק פלילי, אבל אבי, שהיה קצין-משטרה, כן ידע. עשו משפט, והופעתי בפני השופט קנת כנאשמת, והודיתי באשמה. קיבלתי התנהגות טובה לשלוש שנים.

עם פרוץ מלחמת 1948, כשילדי הקטן היה בן שלושה חודשים, התגייסתי לחיל-האוויר. שם מסרו לי את אחד התפקידים החשובים והבטחוניים ביותר, וגיליתי את הטייסת ה-5 מצרית שיצאה להפציץ בארץ.

★ ★ ★ אזעקה מאלמדינה

פעם, בשעה שהייתי בתפקיד, שמעתי פתאום קול עברי קורא מעל גבי הגל הערבי: „ירונה קוראת מהאוויה, כל איש מעמד נא להודיע למטה הכללי. ירונה קוראת מהאוויה.“

הצעקות האלה נמשכו בערך שעה, עד שהיתה התפרצות: „האם אין איש שומע אותי?“ ואז הזעקתי את המפקד שלי, צירלי, והנחתי את האוניות שלו שישמע את הצעקות. התברר שאני הייתי היחידה שקלטה את אלטלינה, מעל הגל הערבי!

כל היום הריצו את הרשימות שלי מן הקרב המתרחש על אלטלינה למטה הכללי, ואפילו את האוכל נתנו לי לפה בשעה שהאונותי גלג. זה נמשך עד שנפצעתי באוזן הימנית, כתוצאה מזרם חשמל חזק. איבדתי את השמיעה למשך תקופה ארוכה.

אחרי ניתוח התחלתי לשמוע, אבל איבדתי את הצליל המוסיקלי. שוחררתי מהצבא. משרד-הבטחון התייחס אלי יפה, ועשו הכל כדי לסדר אותי בעבודה, שתתן לי גם כסף חוץ וזכויות. היפנו אותי עם מכתב-המלצה, אל כל משרד-הממשלה בלי יוצא מן הכלל. לאחר מילוי הטופס המקובל, טרבו לקבל אותי, מבלי לנמק מדוע.

ובכן, פניתי לאחת השגרירויות הזרות, ושם קיבלו אותי לעבודה. העבודה שלי בשגרירות הבריטית היתה לתרגם עבורם חומר מעיתונים, ולקרוא ולתרגם כל מיני כתבות שנכתבו בארץ נגד הבריטים. הדבר הזה הרגיו אותי, ופניתי מיד במכתב לבן גוריון. משרתי את המכתב לפולה ביד.

רק אז סודרו סוף-סוף שני ילדי בבית צעירות מזרחי בירושלים, כדי שאהיה חופשיה. ככה עבדתי תקופה די ארוכה בשגריר

יונה סופר במדים השחורים של עורכת-יון

תעופה האורחית, ברחוב אחד-העם, כדי להתקבל אצלם לעבודה קבועה. התקשרתי עם סוגיה וסיפרתי לה על ההצעה. היא הוזהרה אותי שבשום פנים לא אעזוב את עבודתי בבדק, כי בבדק יוכל שמעון לעזור לי, ושם לא אבל אם דחק ארצה לעזוב, שאעשה זאת רק בתנאי שיתובטח לי דרגה ועבודה קבועה.

★ ★ ★ המדאך הגואל הביא כסף

פניתי לאגף התעופה האורחית, ושם נבחנתי מיבחינים קשים. רק לאחר ה-בחינה הובטח לי בכתב, ובמפורש, שהעבור דה היא קבועה ושורגתי תהיה תשע. לי מעשה, דרגה נמוכה של פקיד-עזר בבית-משפט. בתנאים אלה הסכמתי לעזוב את בודק ולעבור למקום החדש, כדי שאוכל להיות קרובה לילדי ולהמשיך בלימודים בצורה מסודרת, כי עבודה זו קלה יותר.

כעבור חודשיים קיבלתי מכתב מנציבות שרות המדינה בירושלים שעלי להתייצב ל-בחינה בנציבות. הרגשתי שמשוה לא בסדר, והתחלתי להילחם נגד אותה בחינה. כי כבר נבחנתי, והמקום הובטח לי. גם הממונים עלי, מנהל אגף התעופה האורחית, מיכאל, התערב ולא הבין זאת. ההתערבות לא הרעילה, וחוייבתי לעבור את הבחינה.

זמן קצר לאחר מכן, כשבאתי לעבודה, מצאתי על שולחן הכתיבה מעטפה, ובה מכתב שאני מפורטת מעבודתי בעיקבות הבחינה שכביכול לא הצלחתי בה. איך יכולתי להיכשל בבחינה למישרת מזכירה-כתבנית דרגה תשע(!)? אם אני תלמידה מצטיינת, שנה רביעית באוניברסיטה?!

לא היתה לי דרך אחרת, אלא לבקש צו-על-תנאי. הגשתי בקשה לבג"ץ נגד נציבות שרות המדינה, בטענה שהפירושים שלי שישב בדיון עם עוד שני שופטים, לא הסכימו להוציא צו-על-תנאי, עד שאמרת שאבי הוא זה שבוחש בקדירה, גורם לפיטורים, והוא אחד הבוסים הגדולים בנציבות שרות המדינה. בצורה זו קיבלתי את הצו-על-תנאי. הבקשה עצמה התבררה בפני הרכב אחר, ולפי ההוכחות שהיו בידי בשעתו, לא זכיתי השופטים אישית עשו מאמצים כדי למצוא לי מקום-עבודה מתאים. השופט אגרונט ביי קש שיתנו לי עבודה, אבל זה לא הועיל. שוב נזרקתי לכל רוח, ואז חזר תוסיה-כהן ועזר לי לסיים את הלימודים.

פעם, כשבאתי הביתה והייתי מיואשת, מצאתי מתחת לדלת מעטפה עם כסף. שמתי תי נורא ושאלתי את עצמי מי המלאך ה-גואל. למחרת, כשחזרתי הביתה, מצאתי מעטפה עם כסף צמודה לתריס. לא יכולתי להתאפק, ולמחרת עשיתי אמבוש. ואז —

רות, עד שמישהו הלשין עלי ובשגרירות הודיעו לי שעלי לעזוב את העבודה. סידרו לי דירה ונשאלתי במה אני רוצה לעבור. אמרתי שהפרס שאני חושבת ש-מיגיע לי הוא להיות במדים. אני רוצה להת-קבל למשטרה. התקבלתי.

זה היה בתקופה שפיטרו אנשים מהמשטרה, וכיניהם גם את אבי. עבדתי במחלקת חקירות פשעים כאותה תקופה, ואז אבי הגיש בג"ץ על הפיטורים שלי, והצליח לחזור למשטרה. הוא חזר להיות הממונה על מחלקת חקירות הפשעים בארץ, ואני הייתי כפופה לו ישירות בעבודתי.

באותו זמן נתקשתי להתפטר מהמשטרה. לא רציתי להוריד את המדים, אך לבסוף הורידו ממני את המדים כמו שקרעו את מדי דרייפוס, והלבישו אותי בשימלה אורחית. עד היום אני לא יודעת למה עשו לי את זה.

★ ★ ★ שמעון פרס סידר

בסוף יב נשארתי בלי כלום, מחוסרת-עבודה וכסף. בזמנים האלה הכרתי את צורן-הדין שלמה תוסיה-כהן. הוא האיש שגרם לכך שאני אלמד משפטים.

כתבנו יחד מכתב למשרד-החינוך, הסברתי להם את כל קורות חיי, והם אמרו לי שאני יכולה ללמוד באוניברסיטה בלי תעודת-בגרות. תוסיה-כהן אכר לי שאני אשה טובה, שצריכה רק בית טוב ואחירה תמה, ואז יהיה לי טוב בחיים. הוא תמך בי בכסף, ועזר לי ללמוד. כל יום היה מלמד אותי שעות, דוחס בי חומר, כמו שמנפחים אופניים עם משאבה. בתחילה היה לי קשה, אבל אחר-כך הפכתי לתלמידה מצטיינת.

באוניברסיטה הכרתי את השופט אליעזר מלחי, שהיה מרצה למשפטים. באחד הימים, כשהלכתי מהבית להרצאה באוניברסיטה, פגשתי בחורה שצעקה אלי: „יונה, יונה!“ הבטתי בה ולא הכרתי אותה, אבל היא הזכירה לי שנפגשנו בצבא הבריטי והיינו חברות. והיא לימדה אותי את השפה העברית. שמה היה סוגיה גולדמן, והיא כיום אשתו של שמעון פרס. היא היתה כמו אחות שלי בצבא, והכריחה אותי לבוא אליה הביתה בערב פגישתנו המחודשת. היא גרה אז עם בעלה ביר-אליהו.

ניגשתי אליהם וסיפרתי לה ולבעלה הכל. שמעון סידר לי עבודה בבדק בלוח. אז אמרתי לתוסיה-כהן שכאשר מצבי יוטב, אחזור לו את העזרה שקיבלתי ממנו, כי המייחסתי אליה רק בתור הלהאה.

בבדק עבדתי בתנאים קשים מאוד. הייתי צריכה לנהל בית, לעבוד היטב, ובערב ללמוד באוניברסיטה. פתאום, לאחר שרשרת התנגדויות שהתנגדו לי במקומות-עבודה, ר-פיטורים שפיטרו אותי במקומות-עבודה, הי-גיע אלי מכתב דחוף מנציבות שרות ה-מדינה, בו נאמר לי לפנות מיד לאגף ה-

יונה סופר במדי המשטרה — לפני כסוריה

המשך בשבוע הבא